

Memorandum 2024

Onderwijs in detentie

Liefst 95% van de mensen die veroordeeld zijn en een detentiestraf krijgen, komt ooit vrij. Van hen komt helaas 70% binnen de vijf jaar weer voor de rechter. Onderwijs speelt een cruciale hefboom om personen in detentie beter voor te bereiden op succesvolle rehabilitatie. Daarvoor is een volwaardig systeem van onderwijscoördinatie in alle vormen van detentie essentieel. Dat systeem volgt de Vlaamse Leidraad en richt zich op (digitale) geletterdheid, de Nederlandse taal, tweedekansonderwijs en beroepsgericht onderwijs. Hiervoor is **minimaal 1 VTE per 400 gedetineerden** nodig.

Aandacht voor individuele leerloopbaanbegeleiding

Het huidige onderwijsaanbod binnen detentie is gericht op groepsaanbod en samenwerking met centra voor volwassenenonderwijs. Dat blijkt niet toereikend. Er is ook aandacht nodig voor individuele leertrajectbegeleiding. Tussen 2017 en 2023 liep het project Learning Inside Out (LIO) met Europese middelen. Dat stopte eind 2023 en leidde tot bezorgdheid bij diverse partijen. Het resulteerde in een hoorzitting in de Commissie Onderwijs¹, verschillende parlementaire vragen en een advies vanuit de Vlor².

De noodzaak van die begeleiding werd ook bevestigd in het Strategisch actieplan voor de hulp- en dienstverlening in detentie. Ook in de beheersovereenkomst met Vocvo staat de coördinatie van leerloopbaanbegeleiding vermeld. Toen de projectmiddelen wegvielen, veroorzaakte dat een groot gemis binnen de gevangenissen.

¹ Commissie voor Onderwijs 14-12-2023

² Advies om te investeren in levenslang en levensbreed leren

Enkele cijfers:

- In 2023 bereikte het LIO-project 1 op de 3 personen in detentie. In 2023 waren er 156 inschrijvingen bij de examencommissie. Deze studenten behaalden een slaagpercentage van 60%!
- In het schooljaar 2022-2023 volgden 25 personen in detentie een individuele CVO-opleiding, 36 een bacheloropleiding en 13 een masteropleiding. Daarnaast werden 61 ex-gedetineerden begeleid om hun opleiding buiten de gevangenis voort te zetten. Laaggeletterde gedetineerden werden ook doorverwezen naar het aanbod van LIGO. Voor die begeleiding is **minimaal 1 VTE per 400 gedetineerden nodig** in Vlaamse en Brusselse gevangenissen.

Investeren in digitale vaardigheden

Digitalisering speelt een steeds grotere rol in het onderwijs, ook binnen detentie. Lesmateriaal delen, oefenmogelijkheden bieden, informatie van en communicatie met scholen,... alles verloopt tegenwoordig digitaal. Veel gedetineerden hebben echter beperkte digitale vaardigheden. Investeren in onderwijs en digitale vaardigheden van personen in detentie is essentieel voor hun rehabilitatie in de samenleving. Dat het onderwerp leeft, vertaalt zich ook in de lopende en gewonnen klachten van gedetineerden die zich beroepen op hun onderwijsrechten. Het is dus niet meer de vraag of we digitaliseren, maar wel hoe en hoe snel. Justitie investeert momenteel in het detentieplatform Just From Cell. Dat maakt veilig digitaal onderwijs mogelijk via whitelists. Er is echter **3 VTE nodig om dat platform te monitoren, actualiseren en beveiligen**.

Conclusies

- Kortom, we kunnen duurzaam onderwijs binnen detentie realiseren door te investeren in groepsaanbod en leertrajectbegeleiding met digitale facilitering: De onderwijscoördinatie van het groepsaanbod functioneert goed en kan worden uitgebreid.
- De expertise in leerloopbaanbegeleiding is opgebouwd en kan worden hervat.
- DG EPI ontwikkelt een detentieplatform dat de onderwijskansen sterk bevordert. De basis is er dus, maar verdere structurele inzet is nodig:
- 4 extra VTE om de onderwijscoördinatie uit te bouwen, op basis van voortzetting van de middelen voor de capaciteitsuitbreiding van 2024
- 1 leerloopbaanbegeleider per 400 gedetineerden, dus 18 VTE in totaal
- 3 VTE om een beveiligd onderwijsplatform uit te bouwen en te ondersteunen

Enkele interessante links:

- [Tussentijds verslag LIO](#)
- [Slotevent Triangle](#)
- [Vlaamse leidraad](#)